

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma 20., v Ameriko 80 Din. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 Din., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M List vsaki mesec. Naročniki M. Lista dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno, letos za 5 Din. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvu Novin v Črensovc, Prekm.

„Vredništvo i opravištvu Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inzerati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnega centimetra za ednok en dinar za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din., više od vsake reči pol dinara. Med tekstom je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača opravištvu „NOVIN“.

Dr. Fr. Ivanoczy. Desetletni spomin smrti.

Bio je sin slovenske matere. V lepom goričkom kraju je dihal čisti gorski zrak i z njim slovenski duh; opazoval je lepoto svoje domačije, čuo dbeči glas domače sloveske pesmi, govornice i vse to je zbudilo v njem ljubezen do grude, na šteroj je raseo, do naroda, ki ga je rodio, do jezika, na šteroga ga je navčila mati i sploh do vsega, ka je bilo slovensko i ka ga je obdajalo.

Komaj je malo odrasteo, se je podao na Madjarsko v šole. Tu njemi je pretila nevarnost, da njemi strgajo iz srca ljubezen, šteroj je gojio do naroda. Toda to se je ne zgodilo. Pri vno-gih se je posrečilo to dosegniti, pri njem ne. Njegovo srce je ostalo stanovitno i ga je navdajao mladostni ogen i ljubezen tudi te, gda je zapušto šole. Ta ljubezen ga je gnala nazaj v domači kraj, med brate, med slovenski narod i ga je tam držala do smrti.

Za njegovoga časa je blo zatirani naš narod. Vzeti so njemi šteli materni jezik i njemi vsiliti madjarskoga. To je Ivanoczyja prisililo, da je začno boj, velki boj z madjarskov vladov za pravice „vogrskih Slovincov“ i te boj je bojuvao do svoje smrti. Svojemi naredi je posveto vse moči: včio ga je z živov rečjov i s svojimi spisi.

Leta 1913. so ga položili v hladno zemlo, da si tam odpočije i čaka na plačilo za delo, šteroj je zvršo na zemli. Vmro je, a njegov spomin žive. Zapisan je v hvaležnih srcaj naroda, za šteroga je delao i šteri je zdaj sloboden.

Ja, hvaležni njemi smo za vse i ravno ta hvaležnost nas žene, da 17. avgusta pohitimo k Sv. Bedeniki, gde počivajo njegovi zemelski ostanki i da na njegovom grobi pošlemo par vročih zdihlavov za njegovov dušov k Tistomi, šteri je njegov Gospod i Gospod nas vseh.

Prekmurci, sinovi male naše krajine, vsi ste vableni! Pridite, da nas bo mogočna četa i da zagrmi glas naše pesmi!

Deški den v Maribori.

Preci naglo se nam bliža. Ravnotak se nam je bližao dekliski, šteri je zdaj že za nami. Na toga je šlo iz Prekmurja okoli 200 deklic i žen. Mogoče šče tudi več. Dečki, mi ne smemo z-ostati. Nas mora biti šče vno-ga več, inači se nam bodo deklice smejale. Nas mora biti šče vekša četa. Deški den je za vse, zato se naj ništerni ne zgovarja, da njega ne trbe tam. Prekmurski Orli se morajo pokazati, ravnotak ognjegasci v svojih uniformaj, pa tudi drugi dečki, šteri so ne v nikšem društvi. Najlepše bi

Fabiola

ali

Cerkev v katakombah.

II. Boj.

Rimlanko je obdao strah i takše dejanje se njoj je protivilo, da je skoro omedlela. Odgovorila je: „Veličanstvo, bojim se, da je že kesno!“

„Zakaj prekesno?“

Pri toj reči je pogledao v pisanje i kak blišk se njemi zasveti. „Ka vi ste znali, da je Sebeščan krščenik i da je ešče živ? Ste vi tudi krščenica?“

Odgovorila je: „Ne“.

Zakaj bi njoj skoro ta reč v grli ostala? O Fabiola, den milosti ti naskori pride!

„Teško mi je“ pravi „ali smem malo vkraj.“

„O smete, smete! Pa pri toj priliki se vam ešče zahvalujem za lepi prstan, šteroga ste mi poslali. Dao sem ga vašoj prejšnjoj sužnji. Čarnoj roki se bo bole šikao, kak mojoj. Zdravil!“

bilo, či bi vsi šli. Pa ne samo dečki, nego tudi oženjeni. Ka bi lahko bili ponosni, či bi na 23. in 24. avgusta kakših 500 korakalo po mariborskih ulicaj. Kak začudeno bi nas gledali i se spitali, što smo. To bi bio ponos celoga Prekmurja.

Izkaznice za polovično vožnjo i druge ugodnosti se dobijo na župnijskih uradaj. Dosta jih ma tudi „Uredništvo Novin.“ Košta 6 dinarov. Meti jo mora vsakši, tudi tisti, šteri šče peški iti. Šteri izkaznice indri ne dobi, se naj zglesi pri „Uredništvu Novin“. To pa naj včini vsaki kak najprle, zato ka či izkaznice sfalijo, da lahko več naročimo.

Program smo objavili že v zadnjoj številki Novin, zato ga zdaj ne bomo pa objavljali.

Što je le količkaj mogoči, naj se Deškega dneva udeleži. Tam bo čuo telko lepoga i hano-vitoga, da njemi za nikše trude, štere bo more biti meo, ne bo žao.

Odgovori na ugovore.

Ugovor: Sam čuo praviti, ka se dijaki v takšem domi pokvarijo, namesto ka bi se poboušali.

Odgovor: Či takše vzgojne domove vodijo posvetni ljudje, šteri to delajo za plačo, kak dela za plačo financar, žandar i drugi, se navadno malo brigajo za vzgojo srca. Zato je pa ne čudno, či je med dijaki ne vse v redi. Či so pa vzgojitelji skrbni, nesebični, (da ne iščejo svoje-ga dobička), potem je vse dobro. Da se pa tudi med njihovimi dijaki najdejo pleve, je vse mogoče.

Ugovor: Za dijake je bole zdravo, či so prosti, ne pa zmerom tak notri zapreti, vej so že v šoli več vör tak.

Odgovor: Gori pövedano je sveta istina. Mladi človek se more dosta gibati pod milim nebom, či si šče zdravje občuvati pa svoje gibno telo vtrditi. Nego za to pa ne sme zapraviti več časa kak je potrebno. Čas je zlat, posebno za dijaka. Dobro vrejeni vzgojni dom pa ma svoje modre regule, štere skrbijo za dijakovo dušo ino telo.

Vse inači se pa navadno zgodi, či je dijak sam gospodar svojega prostoga časa. Včenje je težko breme. Mladi človek je pa tak, ka se brani vsakšega trüda, šteri je količkaj proti njegovoj prostosti.

Zato komaj čaka, da mine šola. Ka dela po šoli? Dostakrat si dovoli preveč prostosti. Zapravla zlati čas. To je največkrat krivo, ka drugi den v šoli nikaj ne ve. Či se to večkrat zgodi, te na konci leta dobi slabo svedočanstvo ali celo more ponavlati celi razred. Kak žalostne so počitnice takšega dijaka!

Ugovor: To je ne pravično, ka bi samo katoličanski dijaki meli svoj dom, evangeličanski pa ne.

Casar je gučađ istino. Zadnji vdarec po glavi je bio smrten. Sebeščan je bio tam, kam si je želeo (v nebesaj.) Z dvojnov palmov je prijaio dvojno korono. Kak sramotna smrt pred svetom: pobit kak zverina, med tem se je casar veselo smejao.

Zapovedao je, da tela naj ne vržejo v Tiberio, niti na kakše gnojšče, nego v smradotek (konal), kam se steka vsa nesnaga celoga varaša, da tam zagnije i da ga krščeniki ne najdejo. To se je tudi zgodilo. Sv. listine nam pripovedavajo, da se je Sebeščan ponoči prikazao pobožnoj Lucini i njoj je povedao, gde je njegovo telo. Poiskali so je i so slovesno pokopali sv. ostanke tam, gde še zdaj stoji cerkev, posvečena njegovomi spomini.

Razsodni elén; prvi táo.

V življenji vsakoga človeka se nahaja kakši den, šteri je posebno imeriten za celo njegovo življenje, posebno za nadalno življenje i to je tak-zvani „razsodni den“, šteri večkrat spremeni vse dni prešnjega življenja. Ravno takše je življenje celih narodov, vseh ljudstev; tak n. pr. dnevi

Pri grobu slavnega moža.*)

Kaj to je danes tu pri nas,
tu v našem skritem kraju?
Zakaj svečano to razpoloženje,
odkod ta množica in to vrvenje?

To zate je, naš jasni vzor!
To tebi gre, jeklen značaj!
To tebi, velemož!
To zate je, naš oče,
dobrotnik, naš prijatelj!
To tebi, celimož

Do dna si spil trpljenja čašđ,
pa le zato,
ker ljubil si Boga in vero,
ker ljubil si resnico,
ker ljubil si slovenski rod . . .
Za te je bilo srce tvoje,
za te si dal življenje svoje.

* * *
Pokriva grob ti nežno cvetje,
ovijajo ga venci zali,
odmeva daleč srčno petje.
Tó tebi vse, to zate je,
prekmurski „Slomšek“ naš.

Ob grobu tvojem sklonjeni stojimo,
navdaja dušo nam bolest;
ob vzoru takem kar strmimo,
bo mogel kdo za tabo?
Mi mladi rod, kar tu nas je,
prisegamo ob tvojem grobu:
Za tabo hočemo,
po stezi tvojega življenja,
ob svitu tvoje jasne zvezde,
naprej, za vzvišen ideal,
naprej, za vero, dom, Boga!

Radostlav.

*) Dr. Franc Ivanoczyja.

NEDELA.

Po Ris. X. Evang. sv. Lukača XVIII. 9—14. Molitev farizeuša i publikanoša. Gizdavcovo molitev je Bog zavrgo i niti njegovih darov ne sprejeo, poniznoga grešnika je pa napuno s svojov miloščov. Če ljubimo svoje bližnje, posebno siromaške, proste, te smo ponizni do njih i postanemo tak dečnicje kak publikanuš v obilnosti božega blagoslova. Ljubimo naše male bližnje, siromaške dijake.

Ljubézen do bližnjega.*)

Če premišlujem, odked je na sveti telko ogrizavanja — pregrehe, štera pripovedava od

*) Predga dr. M. Opeke stolnoga kanonika v Ljubljani. Izdala tiskarna Ničman v Ljubljani.

znamenitih bitk, ali vojsk, šteri scela spreobrnejo usode listva. — Tudi narodje imajo svoj razsodni den. Ravnotak vsaki posamezni človek ma svoj razsodni, odločilni den, bodi sirmak ali bogatec: Ednomi so volitve stana glavno; drugomi spreobrnjenje i tak dale!

I Fabiola? Ali jo je ne vse gnalo do razsodnoga; odločilnoga dnéva? Casar i robinja, oča i gost, dobri i hudobni, verni i neverni, bogato i sirmaško; kak življenje tak smrt, veselje i skrb, vučenost i preprostost, tihota i pogučavanje. — Vse jo je, i vsako po svojem gnalo i sililo do edne i iste poti. Ka smo prle popisali, tega se spomina sv. Mati cerkev 20. prosinca, če pogledamo naslednji den v kalendari, bomo vidili, da bo gvüšno pomembni den za našo povest.

Od casara je šla Fabiola k Ireni, gde je našla vse v žalosti; pa denok je občutila, da je razloček med njenov žalostjov i med žalovanjom onih pri Ireni!

(Dale.)

bližnjega izmišlene, ali povečavle njegove istinske slabosti — se mi vidi, da od tam, ar od življenja i djanja bližnjega telkokrat predrzno sodimo. Kak najme v mišljenji od bližnjega sodimo, tak od njega tudi gučimo. Teda ne da bi hüdobno lagali od bližnjega — istina tudi to se dogaja, a takša hüdobija je znan le bole redka —, nego krivo soditi bližnjega smo tak jako pripravljeni, da se po rečaj sv. Janeza Klimaka vidi, kak da bi hüdi düh na sveti ne meo drügoga posla, nego ljüdi sküšavati, da sami greh delajo, ali pa sküšavati jih, da na bližnjem samo greh vidijo. Ja, kriva, predrzna sodba! Što se pregreši ž njov? Sodba je ne dvom i ne sum. Več je nego oboje. Dvom je negvüšnost düše, ali je n. pr. djanje bližnjega. Razum na niednö stran ne pritrüdi, nego je neödločeni. Sum je malo pritrüjvanje v to, da je djanje bližnjega slabo. Sodba pa je odločna miseo:

Glasi.

Slovenska Krajina.

Osebna vest. Dr. Josip Muster, prle okrožni i zobozdravnik v Križovcaj, se je preselo v Mursko Soboto i ordinera dnevno v hiši g. Jeriča (bliži Peterkove gostilne, Modni salön I. štok).

Stiridesetletnico svojega obstoja so dneseden obslüzavali ognjegasci v M. Soboti. Predpoldnom so meli sv. mešo i slavnostnö zborüvanje, šteroga so se vdeležila tudi sosedna drüštva.

Vučkic Juliani, siroti brez noge, v M. Soboti je odnešeno vö z lade 50 dinarov. — V dnešnjem časi so več niti sirote ne varne pred tovaji.

Büček Josip, cestar pri okrožnom gradbenom oddelki v M. Soboti, se je pri preisküvanji mosta v Rogačevcaj poškaloz mosta i spadno z mosta v jarek. Potro si je levo roko. Dali sö ga v špitao v M. Soboto.

Nekše vrste Orjunske navade se širijö tudi v Prekmurji. Tü pa tam se najme dogaja, da dečki smešijo merno mimoidöče ljüdi, zvečer pa — namesto da bi molili i šli spat — po vesi kričijo i mečejo ednomi pa drügomi kamenje pred dveri. Toga nelepöga dela so krivi tudi stariši, šteri püstitjo svojo deco, da ponoči vandrajo i s kričanjom motijo speče ljüdi.

Gda se biciklin krav zboji. Ne je čüdno, či se krava zboji biciklina, čüdno pa je, či se te zboji krav. Čüdno je, zgodí se pa le včasi. Pred kratkim se je zgodilo. Mimo je šlo šest krav, biciklin se je zözagao, začno se pa ta sejati, se je zaletö v telegravsko sohö i je vrgeo svojega gospodarä dol. Velke nesreče je ne bilo. Soha je otala cela, biciklin tildi, gospodar pa se je celo smejaö i pravo, da niti ne ve, kak je doli prišeo, tak naglo se je vse godilo.

Na martinišče so dali i nabrali; Jančarič Mikloš nabral v Noršincih Din. 69 par 50, Ciglar Leopold v Korovcih nabral Din. 80, hranilnica i posojilnica v Črensovcih sta dali 1400 Din. Lebar Štefan z Nedelice 10 Din. Lepo ide naprej delo. Občine Bakovci, Krog, Dokležovje, Satahovci i Črnci so z veseljom gorizele, ka do vözile pesik i šoder. Prósimo samo, da bi se ešče bole kcoj držali. Zdaj do košnje je ležej, pa pot je dobra. Na sprotoletje bomo včasi nücali jako dosta pesika pa šodra. Moremo vse že to jesen spraviti.

Vse nabiratele za Martinišče prosimo, naj ne pozabijo iti vsaki mesec k listim, šteri so se tak vpisali, ka dajo vsaki mesec. Tudi k drügim

naj idejo. V te cio pa tudi morejo vsako priliko ponücati, ka resan kak največ naberejo. Gdešte pride guč öd Martinišča, lejko na to obrnete pogovor, ka jim priporočate, naj pomagajo. Na kakše protivne guče ali norčevanje pa nikaj ne dajte.

Požar. Ogen v Krogi. 8. augusta ob 3. vöri popoldne se je vüzgao v občini Krogi, bliži Murske Sobote marof grofice Batthyany, ki stanüje na Tišini. Vleko je pa dolnji veter na bližnje kmečke hrambe i v par minutah jih je bilo včasi pet pod ognjom. Bejek Antona, županöve štale i skegen, Gombocova vsa mala hrambica, Kovačičov i Mencigarov škegen. Pri velkoj nesreči smo imeli to srečo, da je ne severni veter potegno; te bi nad sto hiž zgorelo. Bog nas je čüvao i sveti Florjan. Škoda je itak pri tom ogromna. Prósimo zato vse dobre ljüdi v okolici naj pomagajo pogorelcem, posebno onim sirömakom, ki so stanüvali na marofi, ar je tistim skoro vse zgorelo. Priporočamo pa, naj prosilci imajo županske izkaznice, ar so že večkrat drügi norili ljüdi.

Država.

Mlada tolvajska drüžba. V Zagrebi so prišli na sled tolvajske drüžbi, štero je vodo petnajst leten šmrklavec. Drüžba je zvršila nešteto tolvajij ne samo v Zagrebi, nego tudi v bližnji i dalnji okolici. Policija ma zdaj večino grešnikov v rokaj.

Časi se spreminjajo. Pod prejšnjov vladov so različni gospodje zaplenüvali liste, ki so jim tü pa tam povedali v obraz bridko istino, štera je to gospode pekla. Drügi listi pa so smeli izhajati, či tudi so blatili vse, ka je sveto. Zdaj je inači. Tüdi te je zadela zdaj kaštiga. Zaplenjeni i kaštigani je tudi belgrajski „Balkan“, šteri je pisao i piše tak grdo, kak se za ednoga Jugoslovana ne spodobi. Te list je meo pod prejšnjov vladov celö razne podpore.

Svet.

Na rižinom zrni 110 reči. Nekši Egipčan je napisao na rižino zrno 110 reči, to je celi govor egiptovskega krala, šteroga je držao, kda je stopo na prestol. To so morale biti v istini male litere.

Nenavadno zdravilo proti kajenji. Vöditeo grških republikancöv drži vsigdar, gda je sam, v roki nekše brojalnice. Gda ga napadne žela po kajenji, začne brojiti zrna na brojalnicaj i šte, dokeč ne vtolaži žele po duhani. To se je navčo od Törkov.

Najbogatejši Hrvat na sveti. Rüdär Dubravčič je v amerikanskoj državi Boliviji odkrio jako bogato ležišče rüde, za štero jemi Amerikanci ponüvlejo 3 milijarde dinarov.

Prekmurski dijak.

Dne. 22. avgusta — pred Fantövskim dnevom — se vrši v Mariboru v dvorani „Zadrüžne gosp. banke“ zborovanje slovenskega katoliškega dijaštva. Govorilo se bo o smernicah novega življenja, zasidranega na verski podlagi. Predavali bodo prvovrstni govorniki.

Vsak dijak, ki ga ne ovirajo kake zapreke, se naj zborovanja udeleži.

Izkaznice za polovično vožnjo i druge ugodnosti so iste, kakor za Fantovski dan.

MALI OGLASI

Dr. Josip Muster, zdravnik i zobozdravnik, ordinera dnevno v hiši g. Jeriča (bliži Peterkove gostilne, Modni salön I. štok.)

Umetni mlin i žaga na stalnoj vodi na dve turbini na 40 HP se öda polovica ali tudi celi. Zglasiti se trbe pri Štefani Kumparič na Razkriži p. Strigova Medjimurje.

SLOVENSKA BANKA D. D.

podružnica Dolnja Lendava

plača najbolje

dolarje in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

FABRIKA MAŠINOV I LIVARNICA D. D.

VLJUBLJANI.

Livarnica zvonov
iz bronca.

Nastavljena 1767.

Najbogše blago.
Krasni glasi.
Hitro zgotovijo.
Nizke cene.

Najvekša i najstarejša domača
LIVARNICA ZVONOV.

Naročite
naš cenik!

Naročite
naš cenik!

Hazai hajóval

Hazai kikötőből

Délamerikába.

A „VESNA“ d. d. hazai hajóstársaság e hó 14-én kezdi állandó hajójáratát Délamerikába és pedig Brazília, Argentina és Uruguayba.

Az első hajó az „Ammiraglio Bettolo“ e hó 14-én indul Sušakról.

Közelebbi felvilágosítást ad BADER ALFRÉD Dolnja Lendaván a „VESNA“ d. d. Prekmurjei és Medjimurjei megbízottja.